

**D
O
G
A**

Hva menes med medvirkning og involvering i planarbeid?

Innlegg til kunnskapsarena - webinar i regi av Miljødirektoratet om medvirkning for klima- og naturhensyn i planlegging

5.11.2024

Hilde Bøkestad

Seniorrådgiver og fagansvarlig for innovative byer og lokalsamfunn

hbo@doga.no

Plan- og bygningslovens §1-1 (Lovens formål) første ledd

Loven skal fremme
bærekraftig utvikling
til beste for
den enkelte,
samfunnet
og framtidige generasjoner.

D
O
G
A

Plan- og bygningslovens §1-1 fjerde ledd og §5-1 første ledd

Planlegging og vedtak
skal sikre
åpenhet, forutsigbarhet
og medvirkning
for alle berørte interesser og
myndigheter.

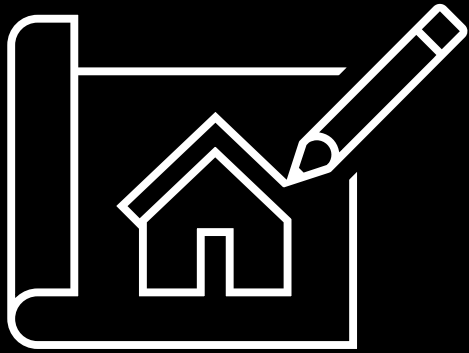
Enhver
som fremmer
planforslag,
skal legge til rette
for
medvirkning.

Medvirkning er en lovfestet aktivitet

- For alle som med hjemmel i Plan- og bygningsloven planlegger eller fatter vedtak (fortrinnsvis kommunen)
- For å sikre åpenhet og forutsigbarhet for alle innbyggere
- For at alle berørte interesser skal bli belyst (også de interessene som selv ikke har en egen stemme)
- For at alle myndigheter som forvalter eller opptrer på vegne av berørte interesser skal kunne opplyse saken og/eller fremme innsigelse

D
O
G
A

Plan- og bygningsloven omfordeler rettigheter

Noen oppnår en rettighet

på bekostning av

noen eller noe annet

D
O
G
A

Medvirkning er en demokratisk rettighet

- Til å få opplysninger om hva som skjer
- Til å kunne komme med innspill
- Til å si fra når man blir berørt

D
O
G
A

Innflytelsessirkelen

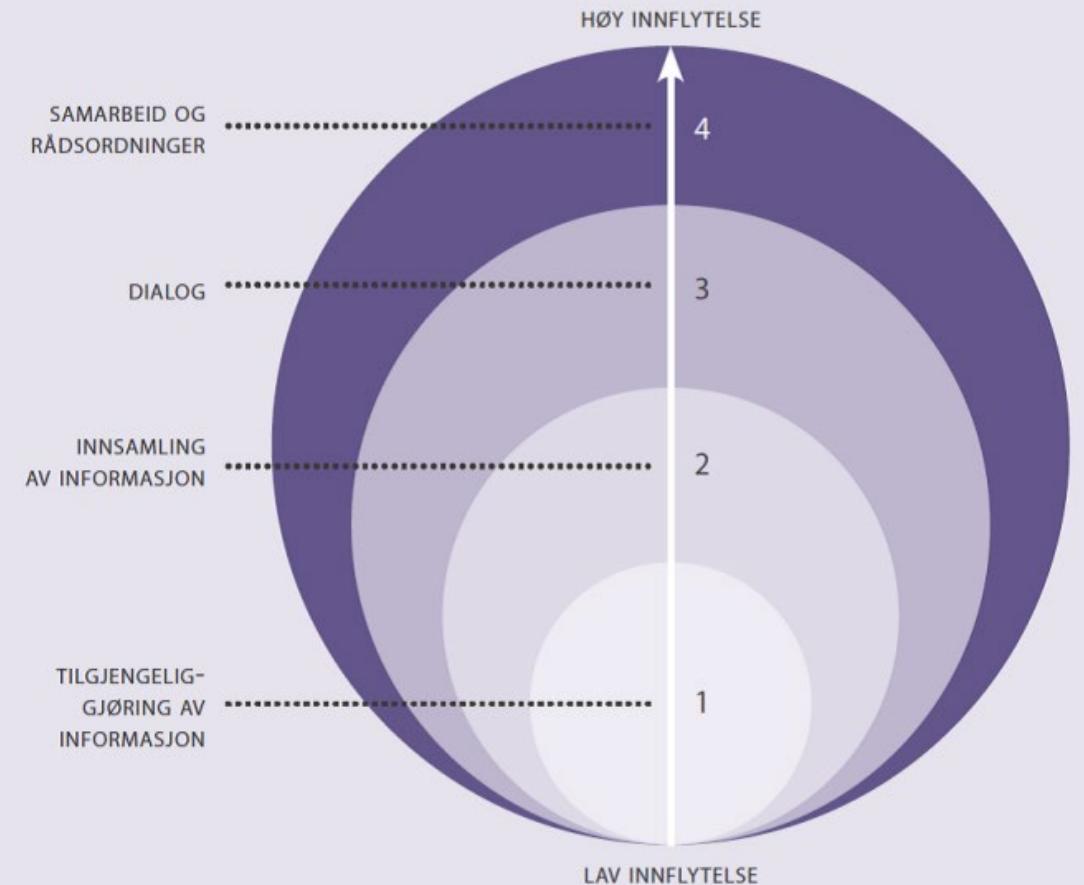
I veiledere om planprosesser henvises til innflytelsessirkelen.

Den illustrerer ulike former for medvirkning og graden av innflytelse dette kan gi.

Det er viktig å understreke at graden av innflytelse ikke nødvendigvis er et uttrykk for om det er en god eller dårlig medvirkningsprosess. Dette fordi ulike former for medvirkning vil kunne være hensiktsmessig i ulike deler av prosessen.

Innflytelsessirkelen

Medvirknings spennet for innflytelse i planleggingen kan illustreres gjennom innflytelsessirkelen. Den viser at ulike metodebruk i planleggingen gir ulike involvering og innflytelsesmulighet i planprosessen;

Plan- og bygningslovens §5-1 (Medvirkning) andre ledd

Kommunen har
et særlig ansvar
for å sikre aktiv medvirkning
fra grupper som krever
spesiell tilrettelegging,
herunder barn og unge.

D
O
G
A

Medvirkning fremmer bærekraftig utvikling

- Det tydeliggjør behov og ønsker om felles framtid
- Det gir økt innsikt og kunnskap
- Det utløser engasjement og deltakelse
- Det inkluderer og skaper tilhørighet
- Det fremmer relasjoner og ansvarliggjør aktører
- Det utvikler samfunn og underbygger demokrati

Byplaner og masterplaner

Funksjon og orden

Hvilket liv vil staten vi skal leve

Prosjektbasert planlegging

Markedstilpasset og pluralistisk

Hvilket liv vil det private vi skal leve

Prosessbasert planlegging

Kommunikasjonsdrevet og komplekst

Hvilket liv vil vi selv vi skal leve

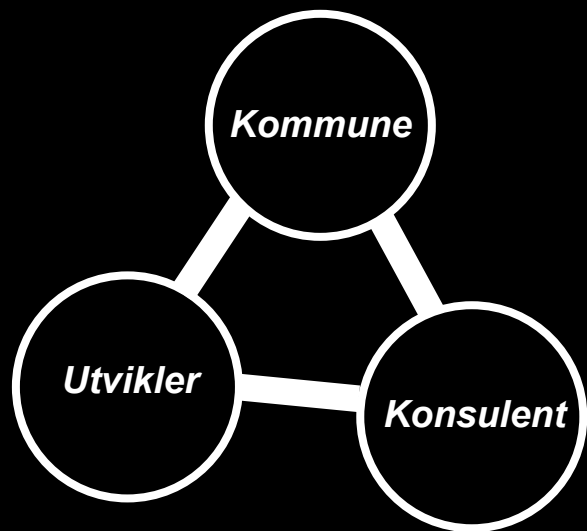
Demokratisk underskudd?

D
O
G
A

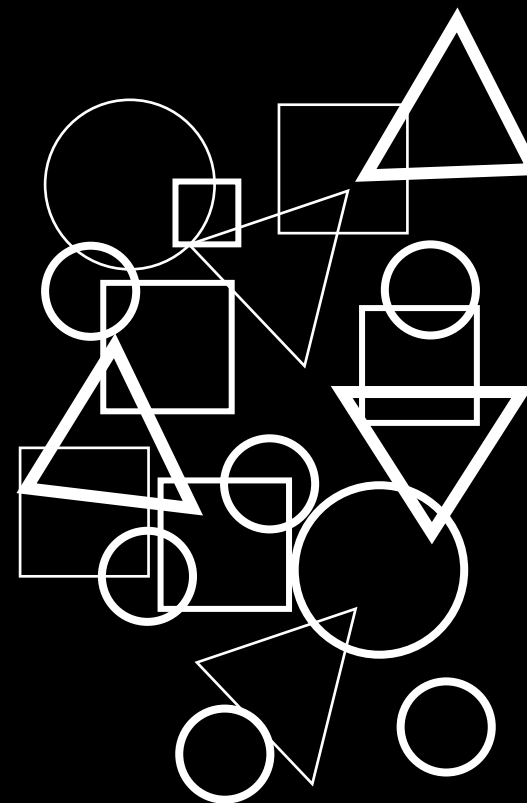
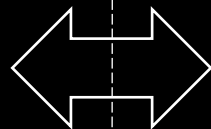
«Kommunene må mer systematisk sikre medvirkning – og dermed kanalisering av en større bredde av lokalsamfunnets behov, preferanser og erfaringer inn i sin planlegging»

*Gro Sandkjær Hanssen,
forsker NIBR/OsloMET*

Eksisterende

form, typologier, gater, strukturer

Fremtidig

relasjonell, samskapende, ny type demokratiutøvelse

Veikartet

Nasjonalt veikart for
smarte og bærekraftige
byer og lokalsamfunn

1.
Sett innbyggerne i
sentrum

2.
Tenk helhetlig

3.
Prioriter klima og
miljø

4.
Vektlegg inkludering
og samskaping

5.
Sats på neste
generasjon
næringsliv

6.
Del og ta i bruk
åpne data

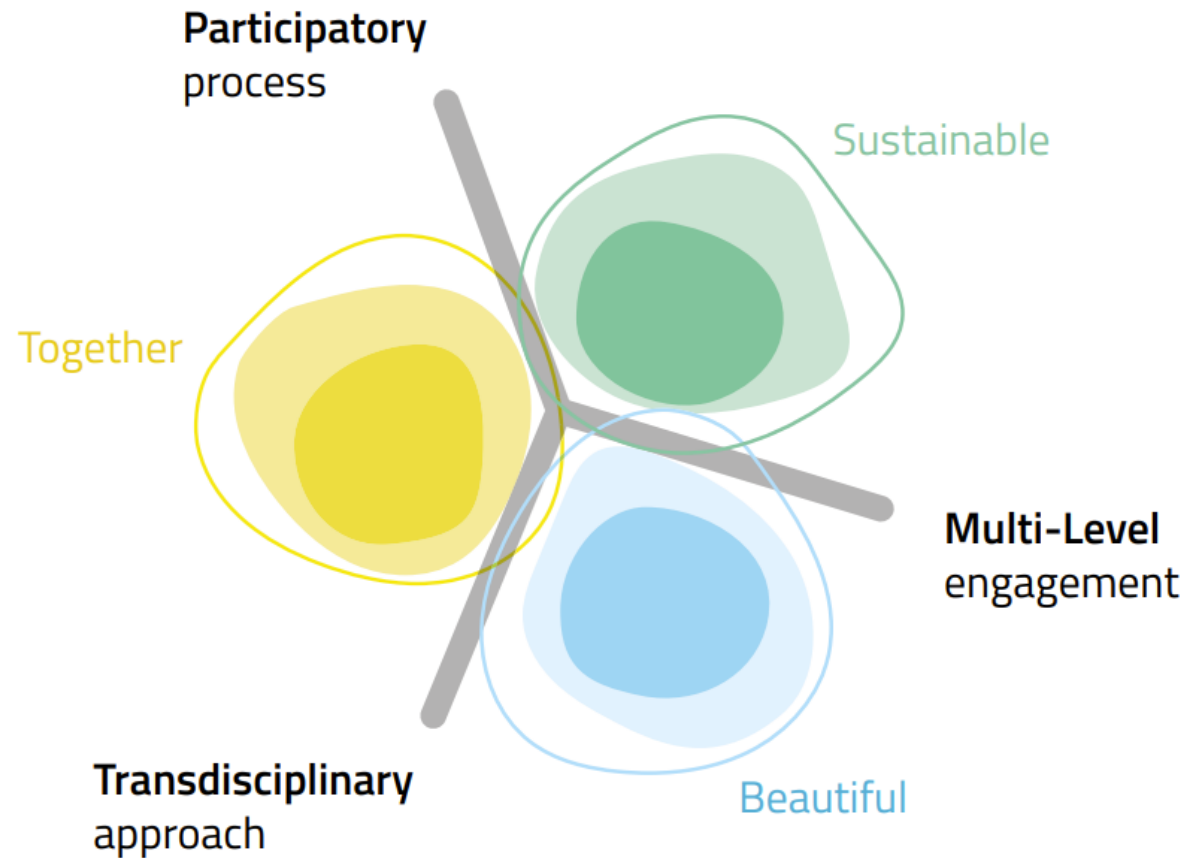
7.
Sats på
kompetansutvikling,
omstilling og
innovasjon

8.
Begynn lokalt, men
tenk globalt

New European Bauhaus Compass

A guiding framework for decision and project makers wishing to apply the NEB principles and criteria to their activities.

D
O
G
A

TAKK FOR OPPMERKSOMHETEN

www.doga.no